

**Ke 4.11. Toiveaiheiden
kertaamista: sidosteisuus,
omaäänisyys, miten välttää
kirjoittamasta ohi aiheen**

Aihe: Kenelle tai mille saa nauraa?

-
- Tee KÄSIN esseen rakenteellinen käsitekartta: Miten voit lähestyä em. aihetta:
    - Mitä asioita kertoisit aiheesta. Mitä esimerkkejä antaisit?
    - Miten rakentaisit esseen: mikä olisi pääajatus, mitkä asiat tukisivat sitä?
    - Minkälaiset voisivat olla eri kappaleiden ydinvirkkeet?

Kirjoita mahdollisimman konkreettisella tasolla selkeästi, mitä sisältöjä käsittelisit em. aiheen tekstissä.

Antakaa käsitekarttanne toiselle parille. Toinen pari voi

- 1. lisätä asioita käsitekarttaan.**
- 2. ruksia asioita pois → tuntuuko jokin ylimääräiseltä tai turhalta?
Laita perustelut, miksi!**

Lähtökohtaisesti kannattaa miettiä...

1. Vastaako tekstillään alkuperäiseen aiheeseen. Jos aihe on “Kelle tai mille saa nauraa”, saattaa mennä pieleen, jos käsittelee sitä, mitkä asiat itseä naurattavat.
2. Miten on tekstinsä aloittanut: aloituksesta tulee nähdä koko tulevan tekstin pääajatus. Jos aloituksessa esittelee pääaiheekseen “hyvän huumorin” tematiikan, tulee sitä käsitellä läpi esseen eri näkökulmista, mutta jokaisessa kappaleessa.
3. Kappaleiden ydinvirkkeet tulee liittyä aiheeseen. Eri näkökulmat, eri pohdinnat, mutta ajatuksen tulee olla sama!

Omaäänisyyden rakentaminen

**Omaäänisyys tuo esiin
persoonan. Kielenkäyttö kertoo
kirjoittajasta ja hänen
ajatusmaailmastaan:**

- **Oma kokemusmaailma ja sen
näkemykset, havainnot ja
esimerkit**
- **Tekstissä voi olla harkittuja
kielikuvia ja nuoren ihmisen
maailmaan kytkeytyviä
esimerkkejä.**

**1. Listaa, millaiset tapahtumat, kokemukset, asiat,
toiminnot tai ihmiset kiinnostavat sinua.**

- Missä olet kokenut suuria elämyksiä tai tunteita?
- Mitkä ovat jääneet mietityttämään sinua?
- Mistä sinulla voisi olla sanottavaa?
- Nimeä paikkoja, teoksia, esityksiä tai muita kohteita, joihin kokemuksesi liittyvät.
- Onko jokin aihe sellainen, että sinulla on siitä erityislaatuista kokemusta - sellaista, jota ei ehkä ole muilla?

Omaäänisyyden rakentuminen

KIRJOITA!

2. Luonnostelee ajatuksiasi esimerkiksi kriteerien avulla.

- Millaisiin osiin sen voi purkaa? Miten niitä voisi kuvailla?
- Millainen alku, keskikohta ja loppu siinä on?
- Millainen muutos siinä tapahtuu ja miksi? Mitä seurauksia sillä on?
- Mitä se voisi merkitä ja kenelle?
- Miksi sen käsitteleminen on tärkeää? Mitä siitä voi sanoa ja kenelle? Mihin sillä voisi pyrkiä?

3. Avaa omaa suhdettasi valitsemaasi aiheeseen.

- Kuinka valitsemasi aihe liittyy omaan menneeseesi, tähän hetkeen ja tulevaan?
- Kuinka aihe liittyy merkitseviin elämäntapahtumiin tai kehityskulkuihin?
- Miten aihe liittyy persoonallisuuteesi, kokemuksiisi, kiinnostuksenkohteisiisi, kasvuympäristöösi, ihmissuhteisiisi ym.?
- Kuinka aihe on vaikuttanut tunnemaailmaasi?
- Mitä aiheeseen liittyvää olet nähnyt, havainnut, kokenut, kuullut, lukenut tms.?
- Miten aihe on vaikuttanut tai vaikuttaa tapaasi ajatella maailmasta, käyttäytyä, reagoida, suhtautua muihin ihmisiin, tehdä valintoja ym.?
- Kerro ainakin yksi aiheeseen liittyvä esimerkki tai tapahtuma.

Omaäänisyyden rakentuminen

4. Aihe ja tunteeni

Tutki seuraavaa listaa. Mitä seuraavista tunteista tai tunnetiloista olet havainnut tai kokenut viime aikoina? Mitkä niistä voisivat liittyä aiheeseesi? Millä tavoin? Mitä seurauksia, ristiriitoja tai jännitteitä siitä on seurannut?

kiitollisuus kateus rakkaus kaipuu mustasukkaisuus viha pelko epätoivo epäonnistumisen pelko kilpailu jännite harhaluulo petos pettymys lamaantuminen masennus jännitys yksinäisyys hylkääminen ystävyys jalous ylevyys virheiden pelko yhteenkuuluvuus yhteys

**Viimeistään nyt kirjoita
“Kelle tai mille saa
nauraa” pidempi teksti
(5-10 virkettä), jossa
kerrot aiheeseen
sopivasta
omakohtaisesta
kokemuksesta.**

Tämän jälkeen lisää
tekstiisi koheesion keinoja
(katso Älystä listaa). Pyri
muokkaamaan tekstistä
mahdollisimman sujuva.

Mahdollisia rakenneratkaisuja

Pohdi, mikä olisi mahdollinen rakenne koko tekstissäsi mindmapin pohjalta.

- **luokittelurakenne:** esitellään samaan ryhmään kuuluva asia kerrallaan
- **luokittelu- ja tärkeysjärjestys:** vähiten tärkeästä tärkeimpään tai päinvastoin
- **vertailu:** kahden tai useamman toimijan, asian tai ilmiön vertailu joidenkin kriteerien perusteella, esimerkiksi erot - yhtäläisyydet, hyvät - huonot puolet, edut - haitat, ennen - nyt
- **väittely:** asian esittely, väite, todistelut = perustelut väitteen puolesta ja vastaväitteiden kumoaminen, päätelmät
- **yksityisestä yleiseen:** esimerkeistä, yksityistapauksista, kokeista, testeistä, yksittäisistä tiedoista edetään kohti yleistyksiä, päätelmiä
- **yleisestä yksityiseen:** yleistyksestä, tutkimustuloksesta, säännöstä, määritelmästä edetään perusteluihin: esimerkkeihin, tutkimustuloksiin, yksityistapauksiin
- **kehärakenne:** esimerkistä, ongelmasta tai yleistyksestä (tieto, päätelmä, mielipide) edetään ongelman erittelyyn tai perusteluihin ja palataan alkuasetelmaan, joka on kehittynyt, muuttunut, täydentynyt
- **analyttinen rakenne:** ongelman esittely ja erittely, syyt, seuraukset, ratkaisuehdotukset tai -mahdollisuudet tai tehdyt ratkaisut ja niiden arviointi
- **aikarakenne:** edetään kronologisesti ajassa eteen- tai taaksepäin
- **paikkarakenne:** edetään jonkin paikallistamisperiaatteen mukaan, esimerkiksi lähellä - kaukana, ylhäällä - alhaalla, sisällä - ulkona, pohjoisessa - etelässä, maantieteellisesti paikasta toiseen